

Att: Finansdepartementet

f.remissvar@regeringskansliet.se

fi.sha.bb@regeringskansliet.se

Stockholm den 5 maj 2020

Remissvar Ds 2020:4

Cementa är en ledande aktör både i Sverige och Europa inom frågor som berör minskad klimatpåverkan och digitalisering av byggsektorn. Detta utvecklingsarbete driver vi både internt i bred samverkan kring materialfrågor och bredare externt i byggsektorns gemensamma initiativ för att säkerställa ett hållbart samhällsbyggande. I våra projekt arbetar vi med den övergripande förflyttningen av byggsektorn, samtidigt som vi närvarar praktiskt och aktivt på Sveriges byggplatser.

Cementa har tagit del av Ds 2020:4 "Klimatdeklarationer för byggnader" och lämnar följande yttrande:

Vi delar utredningens underliggande ambitioner och vällovliga syfte för klimatförbättringar. Vi ser samtidigt att delar i förslaget måste förtydligas. Vi saknar också att klimatdeklarationerna inte görs i ett livscykelperspektiv. Enligt våra erfarenheter riskerar detta att leda till en suboptimering av byggfasen och en ökad klimatpåverkan under hela livscykeln.

Nedan beskriver vi våra synpunkter mer ingående. Vi ansluter även till det yttrande som Svensk Betong lämnat. Vi noterar också att Konkurrensverket tidigare ifrågasatt konkurrensneutralitet om inte klimatdeklarationer sker i ett livscykelperspektiv.

1) Klimatdeklarationer måste ske i ett livscykelperspektiv

Att klimatpåverkan relaterat till byggfasen numera är i samma storleksordning som energianvändningen under byggnadens hela livslängd är sedan länge känt. Lika känt är att många av våra befintliga byggnader har inbyggda byggtekniska risker som direkt påverkar ekonomi, hälsa och inte minst klimatet. Riskerna kvantifierades bland annat för ca 10 år sedan i regeringsuppdrag BETSI och har bekräftats i flera efterföljande liknande utredningar. Nya material och konstruktioner har samtidigt visat sig ha nya fuktrelaterade hälsorisker, se till exempel (Olsson Lars, RISE. 2019, Fuktsäkerhet vid KL-träbyggande utan vädskydd).

Konsekvenserna av ovan förda resonemang visade sig redan för 5 år sedan. I en uppmärksammas forskningsrapport (Kurkinen et al, RISE. Energi och klimateffektiva byggsystem: Miljövärdering av olika stomalternativ) påvisades att klimatpåverkan under användarfasen, när byggnaden är i bruk, är nästan lika stor som den under byggfasen. **Vi vet alltså idag att klimatdeklarationer som enbart fokuserar på byggfasen och som baseras på äldre erfarenheter inte ger en fullständig bild av den totala klimatpåverkan. Detta oberoende om man beaktar energianvändning och det är troligt att klimatdeklarationer som enbart fokuserar på byggfasen istället leder till suboptimeringar.**

Dessa insikter leder därför fram till vårt viktiga argument att förslagets databaser inte blir föremål för styrande eller informativa jämförelser innan klimatdeklarationer gjorts i en livscykel.

2) Administrativt förslag som leder till ökade kostnader

Vi bedömer att utredningens förslag riskerar att öka den administrativa arbetsinsatsen med ökande kostnader till följd. **Vi menar samtidigt att det är möjligt att det redan från början går att automatisera stora delar av förfarandet via en digital struktur.** Ett sådant väl fungerande exempel är hanteringen av regeringens stöd till laddboxar för elbilar. De senaste månaderna visar också tydligt möjligheterna med den digitala tekniken.

3) Förtydliga tillgång till föreslaget klimatdeklarationsregister

Förslaget innehåller texter om tillgång till klimatdeklarationsregistret och anger tydligt att registret inte ska vara tillgängligt för så kallad direktåtkomst. **Men förslaget behöver även entydigt ange att Boverket har ett uppdrag att ta ansvar för hur klimatdeklarationsregistret kan och får användas inom forskning.**

4) Fokusera på att använda en databas med indata och inte på databaser med kvantitativa resultat

Mycket förenklat innebär utredningens förslag att materialproducenter ska klimatdeklarera sina produkter (specifika eller generiska värden) och entreprenörer sina arbetsprocesser. Byggherren ska kvantifiera de resurser som använts och ansvara för att en klimatdeklaration görs. Vi har inte i detalj kunnat utläsa på vilken nivå och i vilken (digital) form materialleverantören ska leverera sina data och vem som har äganderätten till sådana data. Vi menar att detta kan få stor inverkan på om förslaget uppnår sitt syfte eller ej. **Därför behöver frågan om hur man säkerställer leverantörernas möjlighet att leverera sådana data diskuteras med Byggmaterialindustrin.**

Några övriga kommentarer

Lagförslaget förespråkar att använda EPD-system, vilka är väl förankrade i byggsektorn sedan mer än 15 år. I en IVL-rapport från 2014 (<https://www.ivl.se/download/18.343dc99d14e8bb0f58b76f6/1449742331545/C25.pdf>) fastslog t.ex. materialaktörer från stål-, trä- och betongsektorn, liksom IVL och entreprenörer, en enighet om detta system och dess användning. Tyvärr har detta initiativ hittills inte fått någon uppföljning varken från det politiska och offentliga Sverige eller i byggandets konkreta tillämpningar. **Därför är det mycket positivt att utredningen så entydigt slår fast att det är EPD-baserade klimatdeklarationer i livscykelperspektiv som gäller för byggsektorn.**

För att klimatdeklarera i ett livscykelperspektiv måste transparent redovisning av kvalitativa risker och data om användarskedet B utvecklas, liksom – ur ett hållbarhetsperspektiv – realistiska alternativa scenarier om livslängder utvecklas. Vi kan informera om att vi redan i år slutrapporterar ett större forskningsprojekt som behandlar detta. Vi menar att resultaten härifrån kan bli ett stöd för och möjliggöra klimatdeklarationer i ett livscykelperspektiv.

Med vänlig hälsning

Ronny Andersson
Chef Forskning och Innovation på Cements AB